

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи

Кафедра психології освіти

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Практична психологія спеціальності **053 Психологія**
галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Видавництво «КНТ»
Київ – 2023

УДК 378.091.26:159.922.6(072)

Укладач: Дорофей С.В., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти.

Рецензенти:

Дуткевич Т.В., кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Співак В.І., кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Столяренко О.Б., кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської Кам'янець-Подільського державного інституту

Рекомендовано до друку вченою радою факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, протокол № 4 від 28.03.2023р.

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Практична психологія спеціальності 053 Психологія / С.В. Дорофей. Київ: КНТ, 2023.- 48 с.

У методичних рекомендаціях розкрито вимоги до виконання, оформлення й захисту курсових робіт здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Практична психологія спеціальності 053 Психологія, подано їх орієнтовну проблематику, висвітлено основні етапи написання. У додатках представлені зразки оформлення окремих складових курсової роботи.

Методичні рекомендації будуть корисні здобувачам вищої освіти та викладачам закладів вищої освіти.

ISBN 978-966-373-974-8

© Дорофей С.В., 2023
© ТОВ «КНТ», 2023

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Загальні вимоги до підготовки курсової роботи	5
2. Порядок написання курсової роботи	11
3. Структура курсової роботи	12
4. Вимоги до оформлення курсової роботи	24
5. Процедура захисту курсової роботи	30
6. Оцінювання курсової роботи	32
7. Орієнтовна проблематика курсових робіт	38
8. Рекомендована література	39
Додатки	41

ПЕРЕДМОВА

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти регламентується вимогами Законів України «Про вищу освіту»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>, «Про наукову і науково-технічну діяльність»:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>, Статуту Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Положення про науково-дослідну роботу студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка від 07.10.2022 року: <https://drive.google.com/file/d/1d3Jn4pD1e9N6A4dc54Izg5rN0CjNdVqT/view>

Науково-дослідна робота студентів - це невід'ємна складова освітньої діяльності в системі вищої освіти. Важливим напрямком такої роботи є написання і захист здобувачами вищої освіти курсових робіт.

Курсова робота - форма наукової роботи, що виконуються здобувачами вищої освіти індивідуально під час їхнього навчання в університеті. Вона містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, наукові положення, які виносяться автором для публічного захисту й дозволяють визначити міру засвоєння студентом теоретичного матеріалу, вміння аналізувати й застосувати його в різних ситуаціях навчально-професійної та майбутньої професійної діяльності.

Виконання здобувачами вищої освіти курсових робіт є таким видом діяльності, який органічно поєднує навчальну та науково-дослідну роботу та передбачає самостійне опрацювання студентом теми дослідження.

Метою виконання курсової роботи студентів спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Практична психологія є поглиблення наукової психологічної компетентності студентів у певній сфері професійної діяльності через набуття практичних навичок організації та виконання психологічного дослідження.

Успішне виконання курсової роботи залежить від чіткого дотримання основних вимог, що до неї ставляться. Ці вимоги докладно схарактеризовано у Методичних рекомендаціях до виконання курсових робіт (проектів) у Кам'янець-Подільському

національному університеті імені Івана Огієнка від 30 січня 2020 року. Основними критеріями оцінки курсової роботи слугують її науковий рівень, самостійність і якість проведеного дослідження, а саме: його новизна, теоретична та практична значущість результатів; зміст, структура і форма викладу матеріалу, рівень виступу студента під час захисту сформульованих положень та висновків.

Орієнтування на встановлені у вищезазначених документах вимоги допоможе здобувачам вищої освіти вчасно і належним чином здійснити наукове дослідження та оформити його результати. В основу зазначених вимог покладено державні стандарти України (з огляду на ДСТУ 3008:2015 "Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення"), які стосуються оформлення такого типу наукових робіт.

1.ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є одним з видів індивідуальних науково-дослідних завдань здобувачів вищої освіти, передбачених навчальним планом підготовки фахівців спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Практична психологія. Курсові роботи виконують з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Виконання курсової роботи дозволяє здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Практична психологія систематизувати та узагальнити набуті у процесі вивчення навчальних дисциплін професійної підготовки знання, вміння та навички, дозволяє перевірити готовність застосовувати сучасні методи психологічного дослідження, розвиває їхню пізнавальну активність, наукове і творче мислення.

Підготовка здобувачами вищої освіти курсової роботи має на меті:

- систематизацію, закріплення й розширення теоретичних та практичних знань, формування дослідницьких умінь;

- здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження;
- аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
- рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження.

Компетентності, які мають бути сформовані у здобувача вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Практична психологія» під час виконання курсової роботи:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Здатність надавати психологічні послуги із застосуванням сучасних технологій та методів практичної психології.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК02 Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК04 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК05 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК06 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК07 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12 Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК01 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК02 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК03 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК04 Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК05 Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК06 Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК07 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10 Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК15 Здатність виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного освітнього середовища.

СК19 Здатність розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення особистості.

СК21 Здатність працювати за фахом у міжнародному контексті.

Очікувані результати від виконання курсової роботи

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН03. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з

використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН04. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН06. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН07. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН08. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 20. Виявляти стан і створювати психологічні умови поліпшення освітнього процесу та відповідного соціального

середовища.

ПРН 22. Володіння психологічною культурою, уміння втілювати її у процес професійної діяльності на засадах загальнолюдських цінностей, толерантності та гуманності.

Методи, використовувані у процесі написання курсової роботи: самостійна робота (робота з літературними джерелами, використання системи MOODLE, бібліотечного репозитарію); консультації з керівником; інформаційно-комунікаційні технології (опрацювання джерел інтернету, матеріалів вебсайтів), методи науково-психологічного дослідження. До останніх належать методи логічного опрацювання теоретичного матеріалу (аналіз, систематизація, порівняння, узагальнення тощо): емпіричні методи (спостереження, аналіз продуктів діяльності, анкетування, тестування, малюнкові методики тощо); методи кількісного та якісного опрацювання емпіричних результатів (методи математичної статистики, інтерпретативні методи); методи ілюстрування (таблиці, рисунки).

У процесі дослідницької роботи студенти розвивають і вдосконалюють такі вміння й навички:

- самостійно формулювати проблему;
- визначати мету, основні завдання, об'єкт та предмет дослідження;
- здійснювати пошук і підбір потрібної інформації;
- логічно і послідовно висловлювати свої думки, пропозиції, робити аргументовані висновки щодо теоретичного матеріалу, явищ та фактів психічної реальності;
- правильно оформлювати науково-дослідницький матеріал;
- публічно захищати підготовлену роботу (створювати презентацію, робити наукові повідомлення, відповідати на поставлені запитання, захищати власну точку зору тощо).

Загальними вимогами до курсової роботи є:

- визначення актуальності теми дослідження та її відповідність сучасному стану розвитку психології;
- виконання дослідження у руслі основних наукових тенденцій розвитку психології;
- забезпечення чіткості формулювання, відповідність теми роботи спеціальності та дотримання у дослідженні проблеми

- поставленої мети;
- чітке визначення наукового апарату дослідження (мети, завдання роботи, об'єкту, предмету дослідження тощо);
 - глибокий та повний аналіз наукової літератури з теми дослідження;
 - використання елементів самостійності наукових пошуків студента, аргументації власної думки;
 - ґрунтовність та достовірність отриманих результатів;
 - змістовність, грамотність, логічність викладу матеріалу, використання притаманного психології понятійного апарату;
 - аргументованість і конкретність висновків та рекомендацій;
 - можливість практичного застосування результатів роботи, її апробація на наукових конференціях різного рівня.

У курсовій роботі стисло, логічно й аргументовано викладають зміст і результати дослідження, уникаючи загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Написання та захист курсової роботи здійснюється державною – українською мовою.

Навчальним планом підготовки здобувачів освіти ОПП Практична психологія передбачено написання двох курсових робіт.

Курсова робота (загальна психологія / психологія індивідуальних відмінностей/психологія особистості)

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність, освітня програма	053 Психологія. Практична психологія
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	другий
Семестр	третій
Кількість годин	30
Кількість кредитів	1
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

Курсова робота (вікова психологія / педагогічна психологія / психологія соціальних груп / психологія спорту)

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність, освітня програма	053 Психологія. Практична психологія
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	третій
Семестр	шостий
Кількість годин	30
Кількість кредитів	1
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. ПОРЯДОК НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вибір теми курсової роботи

Вибір теми курсової роботи – важливий етап її підготовки, від успішності проходження якого значною мірою залежить доцільність виконання самої роботи.

Тематика курсових робіт встановлюється у відповідності до освітньо-професійної програми “Практична психологія”, якою передбачено підготовку курсових робіт з низки обов’язкових освітніх компонентів (загальна психологія / психологія індивідуальних відмінностей / психологія особистості / вікова психологія / педагогічна психологія / психологія соціальних груп / психологія спорту), та тісно пов’язана з вирішенням типових завдань професійної діяльності психолога.

Керівництво курсовими роботами здійснюється викладачами кафедри психології освіти. З тематикою курсових робіт та зі списком науково-педагогічних працівників, яким заплановано керівництво курсовими роботами здобувач вищої освіти може ознайомитись на сайті кафедри в розділі” Навчальна робота”: https://drive.google.com/file/d/1GiIJoze_1itWK0sZIXO29LFbccxJz-fz/view

Здобувачі вищої освіти мають право вільного вибору теми курсової роботи із запропонованого кафедрою переліку, або можуть запропонувати свій варіант теми. Вибір теми засвідчують

підписом здобувача вищої освіти, який її обрав. При обранні теми курсової роботи основними критеріями є такі: актуальність, новизна і перспективність; наявність теоретичної та джерельної бази; можливість виконання теми в даній установі; можливість отримання експериментальних результатів дослідження. Подальше змінення або коригування теми можливе лише з дозволу наукового керівника при достатньому обґрунтуванні студентом доцільності внесення змін. Назва теми має бути якомога коротшою, відповідати фаху студента та суті розв'язаного наукового завдання, вказувати на мету наукового дослідження і його завершеність.

Після вибору й уточнення здобувачем вищої освіти теми курсової роботи, її затвердження розпочинається безпосередня реалізація науково-дослідницької діяльності. Орієнтовно вона має відбуватися впродовж послідовних етапів.

Перший етап: затвердження теми курсової роботи, формулювання наукової проблеми, визначення її актуальності, первинне ознайомлення з фаховими джерелами; розроблення плану, формулювання наукового апарату курсової роботи, їх узгодження з науковим керівником.

Другий етап: вивчення й систематизація рекомендованої та самостійно підбраної психологічної літератури, опрацювання теоретичного матеріалу за обраною проблемою, підготовка бібліографії, робота над першим розділом курсової роботи.

Третій етап: розроблення методики проведення емпіричної частини дослідження, добір методів, обґрунтування їх доцільності, проведення діагностики, обробка зібраних даних, їх інтерпретація, робота над другим розділом курсової роботи.

Четвертий етап: підготовка висновків до проведеного дослідження, оформлення тексту курсової роботи, подання на рецензування науковому керівнику, захист курсової роботи.

3. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна містити такі складові:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності)
- 4) основна частина: вступ, розділи, висновки;

- 5) список використаних джерел;
- 6) додатки (за необхідності).

Кожна з цих складових, а також розділи основної частини мають починатися з нової сторінки.

1. Титульний аркуш (додаток А)

Титульний аркуш містить (у такій послідовності):

- назва міністерства, закладу вищої освіти, факультету, кафедри;
- вид роботи;
- тема роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- назва курсу, групи, шифр і найменування галузі знань, напрям підготовки;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;
- список членів комісії;
- місто і рік виконання роботи.

2. Зміст (додаток В)

Зміст розташовують на початку роботи. Він містить такі структурні елементи:

- Вступ
- Послідовно перелічені назви всіх розділів і підрозділів
- Висновки до окремих розділів
- Загальні висновки
- Список використаних джерел
- Додатки з їх назвами (за наявності)

Не рекомендовано у змісті розривати слова знаком переносу.

3. Вступ

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми, її значущість, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Він передбачає таку послідовність викладу матеріалу: актуальність теми, мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, практичне значення, публікації (за наявності), структура курсової роботи.

Вступ складає приблизно 5% тексту курсової роботи, або 2-3 сторінки.

У вступі подають загальну характеристику курсової роботи у такій послідовності:

Актуальність дослідження, яка зумовлюється новими викликами у конкретній науковій галузі, її практичними завданнями і полягає, насамперед, у можливості використання результатів, отриманих в процесі дослідження, для вирішення інших науково-практичних завдань.

Розкриття актуальності курсової роботи полягає у стислому аналізі (без посилань на джерела) наступних найзагальніших положень стосовно даної роботи:

1) яке значення для теорії психології має проблема даного дослідження;

2) яку практичну значущість може мати вирішення даної проблеми;

3) якими дослідниками вже вивчалися питання близькі до проблеми роботи;

4) які теоретичні положення та практичні рекомендації вже сформульовано;

5) що в даній проблемі ще не досліджено у теоретичному плані та не розроблено в плані прикладному, практичному.

Особливе значення тут має останній пункт, тому що він розкриває ту проблему, яку автор роботи і намагатиметься вивчити в результаті своїх теоретичних та експериментальних досліджень.

Мета дослідження – це той науковий результат, на досягнення якого спрямоване дослідження. Вона є визначенням авторської стратегії щодо здобуття нових знань про об'єкт та предмет дослідження.

Формулювання мети повинно узгоджуватися з назвою курсової роботи і вказувати не тільки на очікувані її результати, а й те, на яких наукових передумовах вона базується. Вона реалізується шляхом виконання низки конкретних завдань.

Мета курсової роботи звичайно формулюється як: «Вивчити...», «Виявити...», «Розглянути...», «Визначити...», «Дати характеристику...», «Довести...».

Мета дослідження повинна бути пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також є кінцевим результатом, якого прагне досягти виконавець.

Завдання наукового дослідження – це те, що необхідно виконати, вирішити, щоб досягти кінцевого результату. Формулювати завдання дослідження необхідно якомога ретельніше. Не варто захоплюватись їх кількістю, що веде до неповного їх вирішення, ускладнює виклад матеріалу, а також вони не повинні бути занадто об'ємними. Опис їхнього рішення має відобразити зміст складових частин роботи. А також, досить часто, заголовки розділів і підрозділів формуються на основі завдань. Весь комплекс завдань – це алгоритми конкретної програми дослідження, який зумовлений логікою етапів наукового дослідження. Завдання формулюються за допомогою дієслів: розкрити, проаналізувати, схарактеризувати, визначити, виявити, простежити, описати, подати, дослідити, класифікувати тощо.

Наприклад:

Тема: *Психологічні особливості самодеструктивної поведінки у підлітковому віці.*

Метою дослідження є виявлення основних причин самодеструктивної поведінки і розробка шляхів профілактики випадків самогубства серед підлітків.

Для досягнення мети необхідно розв'язати такі **завдання:**

- 1) розглянути ступінь розробленості проблеми суїциду у вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній літературі;
- 2) визначити вікові та індивідуальні особливості підлітків, схильних до суїцидальної поведінки;
- 3) діагностувати схильність до суїцидальної поведінки серед підлітків;
- 4) розробити психолого-педагогічні рекомендації педагогам і батькам щодо профілактики суїцидальних спроб.

Тема: *Психологічні детермінанти неадекватної самооцінки підлітків.*

Мета: дослідити чинники, які впливають на формування неадекватної самооцінки у підлітковому віці.

Завдання:

1. Проаналізувати психологічну літературу з проблеми самооцінки у підлітковому віці.
2. Виявити основні чинники, що впливають на формування неадекватної самооцінки.

3. Здійснити кількісний та якісний аналіз отриманих результатів у досліджуваній групі.

4. Розробити психолого-педагогічні рекомендації педагогам та батькам щодо профілактики формування неадекватної самооцінки.

Не слід формулювати мету, починаючи зі слів «Дослідження ...»,

«Вивчення ...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Планування дослідження потребує добору методів і методик його проведення, обробки отриманих емпіричних даних, прогнозування вибірки учасників дослідження, визначення місця та умов його проведення.

Об'єкт дослідження - частина об'єктивної реальності (подія, процес, явище), що обрана для вивчення.

Предмет дослідження – найбільш важливі з теоретичної чи практичної точки зору властивості об'єкта, які підлягають вивченню за допомогою певних методів. Предмет дослідження розкриває окремі аспекти об'єкта та визначає тему курсової роботи. В об'єкті дослідження окреслена загальна сфера наукового пошуку, а в предметі чітко визначено досліджуване явище чи процес. Поняття об'єкту і предмету психологічного дослідження характеризуються тільки у взаємному зв'язку, тому що вони співвідносяться як загальне і часткове. Наприклад:

1. Якщо об'єкт дослідження – навчальна діяльність школяра, процес психічного розвитку у конкретному віковому періоді, то предметом дослідження можуть стати певні психологічні фактори, механізми, закономірності.

2. Якщо об'єкт дослідження – психічні процеси, то предметом можуть стати структура, взаємозв'язки, механізми.

3. Якщо об'єкт дослідження – психічні стани, то предметом будуть особливості їх прояву, причини та механізми виникнення, наслідки.

4. Якщо об'єктом дослідження виявляються психічні властивості, то предметом можуть стати індивідуальні особливості, прояви, фактори та механізми розвитку, зв'язок з іншими властивостями. Наведемо приклади визначення об'єкту і предмету курсової роботи відповідно до її теми.

1.Тема: Психологічні особливості розвитку творчого мислення у молодшому шкільному віці.

Об'єкт дослідження: розвиток мислення у молодшому шкільному віці.

Предмет дослідження: психологічні особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи.

2.Тема: Психологічні чинники страхів у підлітковому віці.

Об'єкт: емоційна сфера підлітків.

Предмет: психологічні передумови виникнення страхів та їх поведінкових проявів у підлітковому віці.

Для з'ясування напрямку наукових пошуків дуже часто (але не обов'язково!) формують гіпотезу дослідження.

Гіпотеза дослідження являє собою вироблене на основі аналізу наукових джерел, власних спостережень та умовиводів, припущення про можливі результати досліджень. Наприклад: «Ми вважаємо, що у сучасних умовах у структурі юнацької субкультури значне місце посідають демократичні цінності». Важливе зауваження! Якщо внаслідок проведених досліджень гіпотеза не підтвердиться повністю, не потрібно фальсифікувати результати, оскільки негативний результат – це теж результат. Отримані дослідницькі результати можуть нести іншу важливу інформацію. Наприклад, щодо вищезазваної гіпотези, може виявитися які саме цінності посідають провідне місце у юнацькій субкультурі.

Інколи при плануванні дослідження формулюється загальна гіпотеза як тимчасове припущення, необхідне для систематизації фактичного матеріалу, після аналізу якого гіпотеза уточнюється. Крім цього формулюються часткові гіпотези, які підлягають емпіричній перевірці і представляють собою можливі очікувані результати. Гіпотеза повинна бути такою, що перевіряється (доводиться або спростовується) за допомогою певних методів наукової психології. Для цього поняття, які вона використовує, та відповідні судження вірогідного характеру повинні бути досить чіткими та конкретними. Необхідно визначити експериментальні і математико-статистичні критерії, при яких дослідник може однозначно стверджувати: підтвердилася гіпотеза чи ні. Доказ гіпотез ґрунтується на фактах, аргументах і процедурі логічних висновків.

Наприклад:

Тема: Пізнавальні інтереси як мотиви навчальної діяльності підлітків.

Об'єкт: Мотиви навчальної діяльності дітей підліткового віку.

Предмет: пізнавальні інтереси у підлітковому віці як провідний мотив навчальної діяльності.

Гіпотеза: ефективність навчальної діяльності у підлітків залежить від особливостей їхніх пізнавальних інтересів. Конструктивно враховуючи вікові особливості пізнавальних інтересів дітей підліткового віку можливо активізувати їхню навчальну діяльність.

Методи та організація дослідження. В курсовій роботі подається перелік використаних методів дослідження щодо поставленої в роботі мети. Методи вказуються в роботі послідовно, перераховувати їх потрібно коротко та змістовно, виділяючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Проведення психологічного дослідження передбачає використання наступних методів: теоретичний аналіз, систематизація та узагальнення наукової літератури з проблематики дослідження, спостереження, вивчення досвіду роботи, бесіди, анкетування, інтерв'ю, опитування, діагностичні методи, математичні методи обробки емпіричних даних, ілюстративні методи тощо.

Якщо використовувались стандартні методики, то достатньо посилання на них. Якщо ж були використані власні методики (анкети, бесіди), потрібно дати їх повний опис у додатках.

Наприклад:

Тема: Психологічний аналіз професійних інтересів старшокласників

Розв'язання поставлених завдань та перевірка гіпотези здійснювались шляхом використання загальнонаукових методів та методів психологічного дослідження. Були зокрема використані:

- *теоретичні методи: аналіз наукової літератури з метою визначення стану розробленості досліджуваної проблеми;*
- *емпіричні методи: тестування з метою визначення особливостей професійних інтересів старшокласників (Додаток....).*

База дослідження: (установа, організація), де виконувалося дослідження).

Практичне значення отриманих результатів дослідження – це можливість застосування отриманих результатів під час безпосередньої практичної діяльності психолога, і, загалом, отримані результати можуть бути використані під час вирішення практичних завдань певної сфери діяльності. Таким чином, практичне значення роботи полягає у можливостях наукового використання результатів дослідження або у рекомендаціях щодо їх використання.

Апробація результатів дослідження (за наявності): подається інформація про оприлюднення результатів дослідження. Якщо результати дослідження були використані під час педагогічної практики, чи доповідалися на студентських наукових конференціях та семінарських заняттях, все це відображається під цим заголовком.

Публікації (за наявності): зазначають опубліковані статті та тези доповідей у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах конференцій.

На завершення у вступі описують **структуру курсової роботи** (кількість розділів і підрозділів, використаних джерел, додатків, таблиць, сторінок).

4. Розділи курсової роботи

Розділи курсової роботи містять підрозділи (нумерація складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою) та можуть містити пункти (нумерація – з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту, відокремлених крапкою), підпункти (нумерація – з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту і порядкового номера підпункту, відокремлених крапкою). Кожен пункт і підпункт має містити закінчену інформацію.

У розділах курсової роботи викладають відомості про предмет (об'єкт) дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття змісту теми роботи та її результатів.

У розділах основної частини подають матеріал, *наприклад*, в такій послідовності:

ПЕРШИЙ РОЗДІЛ, як правило, носить теоретичний характер. У ньому подається самостійно виконаний критичний аналіз опрацьованої студентом наукової літератури та виділяються теоретичні положення, які стали вихідними при виконанні практичної частини. У цій частині також обґрунтовується необхідність здійснення емпіричного дослідження.

Під час огляду літератури студент повинен продемонструвати ґрунтовне знайомство з працями з вказаної теми, вміння аналізувати та систематизувати джерела, критично їх оцінювати, давати порівняльну характеристику різних підходів до рішення поставленої проблеми різними авторами, вміння виділяти суттєве. Важливо розкрити сутність питань, що розглядаються, виділити головні ідеї у відповідності з поставленими завданнями та власною логікою розуміння проблеми. Теоретична частина роботи повинна містити основні поняття проблеми, що досліджується, та мають відношення до емпіричного дослідження. В роботі повинні бути представлені всі поняття, які мають відношення до висунутої проблеми та всі змінні, що використовуються при формулюванні гіпотези та мети дослідження; характеристики психологічних та соціальних характеристик категорій людей, що вивчаються.

Закінчити розділ слід короткими, чітко сформульованими висновками, що включають стислий опис теоретичних положень, на яких автор курсової роботи буде подальше власне емпіричне дослідження.

ДРУГИЙ РОЗДІЛ, як правило, носить емпіричний (практичний) характер. У ньому мають бути представлені опис програми і загальної методики емпіричного дослідження, висвітлені його результати. При виконанні емпіричного дослідження курсової роботи студент повинен здійснити:

- обґрунтування актуальності та новизни емпіричного дослідження;
- планування емпіричного дослідження та прогнозування достовірності отриманих результатів;
- опис обраних методів та методик емпіричного дослідження;
- кількісну та якісну обробку даних емпіричного дослідження;
- повний, стилістично правильний та грамотний опис процесу та результатів емпіричного дослідження, переконливість аргументації;

- унаочнення (схеми, діаграми, графіки) та інтерпретацію результатів емпіричного дослідження;
- формулювання висновків, отриманих у результаті емпіричного дослідження, рекомендацій щодо їх використання;
- правильне оформлення курсової роботи.

Перший підрозділ другого розділу повинен включати чітке формулювання проблеми дослідження, обґрунтування програми дослідження, опис методичних особливостей та вибірки емпіричного дослідження. Мають бути коротко, але вичерпно описані:

- база дослідження (установа, організація), де виконувалося дослідження);
- досліджувані (респонденти) – їх вік, стать, інші, важливі з точки зору даного дослідження характеристики; загальна кількість та принципи відбору досліджуваних тощо;
- використовувані методики;
- методи обробки та аналізу даних. Коротко описуються використовувані методи математичної обробки даних із посиланням на відповідні літературні джерела (довідники, підручники, ін..) а також на комп'ютерні програми.

Інформація про вибір методів та підбір методик для емпіричного дослідження подається з повною змістовною назвою методики, абrevіатурою назви, якщо вона є, і посиланням на автора методики у дужках (за І.І.Іваненком); якщо автора методики не вказано (за викладом В.В.Петренка); якщо необхідно, вказується і автор модифікації.

У другому підрозділі другого розділу описуються та аналізуються отримані емпіричні дані та результати. Матеріал структурується, виходячи з логіки розв'язання проблеми у відповідності до програми дослідження. На підставі первинної обробки дані групуються за певним критерієм і для наочності їх представлення подаються у графічному вигляді (таблиці, графіки, діаграми, гістограми та ін.). Розкривається статистична обробка даних та аналізуються отримані результати.

Якісний аналіз отриманих результатів передбачає осмислення всіх даних, виявлення закономірностей, їх критичний аналіз у співставленні з іншими точками зору та раніше відомими фактами.

Структуруватися даний розділ повинен на основі логіки дослідження.

Основну частину доцільно доповнювати таблицями, графіками, рисунками тощо. Щодо тих матеріалів, які за обсягом не можуть увійти до неї, їх оформлюють як додатки. Використання такого матеріалу потребує його роз'яснення, аргументації, а також відповідних висновків. Результати наукових даних, зафіксовані у таблицях, рисунках, підлягають обов'язковій нумерації (табл.1, схема 2, рис. 4 та ін.); початок рахунку йде від центральної частини роботи, продовжується і закінчується додатками.

Виклад результатів емпіричного дослідження доцільно здійснювати наступним чином:

« – Розглянемо результати, які отримані за допомогою методики.... Вони представлені в таблиці 3.

Як видно з таблиці 3, досліджувані... відзначаються.... Таким чином, можна зробити висновок, що.....».

Потрібно дотримуватися конфіденційності у викладі отриманих результатів. Типовою формою в дослідженні є використання імені та ініціалів досліджуваного. Наприклад: «...досліджуваний Андрій К. продемонстрував...»

При проведенні психологічного дослідження необхідно пам'ятати про культуру дослідження та етичні вимоги, а саме:

- емпіричні процедури не повинні зашкодити взаєминам і психологічному комфорту досліджуваних, викладачів та студентів;
- необхідно дотримуватися принципу конфіденційності інформації про окремі характеристики досліджуваних (імена та прізвища досліджуваних для оформлення науково-дослідної роботи – шифруються);
- за умови використання стандартних методик дослідження доцільно виготовити і роздати респондентам стандартні бланки для відповідей;
- при користуванні не стандартизованими процедурами, слід підготувати деякі необхідні матеріали (наприклад, однотипні аркуші паперу), що не лише заощаджує час проведення дослідження, але й дозволяє якісно оформити його результати.

Кожний розділ курсової роботи закінчується висновками, які впливають з його змісту.

5.ВИСНОВКИ

У загальних висновках стисло описуються головні результати, отримані в роботі. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання. Висновки повинні відповідати поставленим завданням. Висновки містять також рекомендації щодо використання отриманих результатів. У кінці висновків зазвичай вказують перспективи подальших досліджень. Висновки не повинні містити цитат та нову інформацію, якої не було в основній частині. Обсяг висновків у курсовій роботі – 2-3 сторінки.

6.Список використаних джерел

Відображає роботу автора зі збору та аналізу літератури, дозволяє зробити висновок про ступінь ґрунтовності проведеного дослідження і охоплює наукові та довідкові джерела та документи, використані при написанні курсової роботи. Будь-яка наукова робота супроводжується списком використаних джерел, складати який необхідно за чинними стандартами з бібліотечної та видавничої справи.

Обсяг використаних джерел – 20-30 найменувань.

7.Додатки (за необхідності)

До додатків (за необхідності) доцільно включати допоміжні або додаткові матеріали, які: необхідні для повноти розкриття теми роботи, але включення їх до основної частини роботи може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу; не можуть бути послідовно розміщені в основній частині дослідження через великий обсяг або способи відтворення; необхідні для кращого розуміння отриманих результатів. Додатки можуть містити:

- допоміжні рисунки й таблиці;
- таблиці допоміжних цифрових даних, графіки, анкети опитувань чи інших застосованих видів емпіричних досліджень;
- іншу інформацію.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210мм x 297 мм) з наступним форматкуванням:

- поля: ліворуч – 20 мм, зверху і знизу – 20 мм, праворуч – 10-15 мм;
- шрифт 14 пт (для таблиць 10-12 пт), Times New Roman, міжрядковий інтервал – 1,5;
- абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту і становити 1-1,25см;
- текст курсової роботи вирівнюють по ширині, заголовки розділів вирівнюють по центру, а підрозділів – по ширині;
- ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛИ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ курсової роботи починають з нової сторінки.
- підрозділи у розділах курсової роботи відокремлюють 2 пропусками.
- сторінки курсової роботи нумерують арабськими цифрами, включаючи титульний лист і додатки у правому верхньому куті сторінки. Номер сторінки на титульному аркуші не вказують.
- надруковану курсову роботу розміщують у папці (швидкозшивач).

Загальний обсяг курсової роботи студентів спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Практична психологія складає орієнтовно 30-40 сторінок основного тексту (без літератури і додатків). З них: вступ – 2-3 сторінки; основна частина: 1 розділ – біля 1/3 всього обсягу роботи, 2 розділ – до 2/3 всього обсягу роботи; висновки – 2-3 сторінки. Обсяг списку літератури та додатків не входить у розрахунок загального обсягу курсової роботи.

Заголовки

Заголовки структурних частин ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, ДОДАТКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, друкують великими літерами напівжирним шрифтом по центру рядка. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім

першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Не допускається розмішувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два рядки.

Шрифт друку повинен бути чітким, рядки – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути всюди однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки.

Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок роботи.

Номер розділу ставлять після слова РОЗДІЛ, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу.

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 і т. д.

Ілюстрації та таблиці

Ілюстрації (фотографії, рисунки, схеми, графіки, діаграми, карти) розміщують безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблицю або рисунок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації можуть мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані. Назва рисунка повинна відбивати її зміст, бути точною, стислою.

Ілюстрація позначається словом Рисунок (Рис.), яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних.

Ілюстрації варто нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номери ілюстрації у роботі є послідовними / наскрізними.

Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Пояснювальний текст під ілюстрацією для кращого сприйняття виділяють курсивом.

Ілюстрації в курсовій роботі мають бути розташовані так, щоб їх було зручно розглядати без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Якщо ілюстрації, розміщені в курсовій роботі, створені не автором, обов'язково варто вказати джерело їх походження.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють як таблицю, яку розміщують після першого згадування в тексті так, щоб її можна було читати без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. У такому разі зазначають: Продовження табл.

Текст таблиці варто друкувати 12 кеглем з одинарним інтервалом. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводять, то в ньому ставлять риску (—). На всі таблиці повинні бути покликання в тексті. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) арабськими цифрами. Дозволено нумерувати таблиці в межах розділу. У цьому разі номер таблиці формують із номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 перша таблиця другого розділу. Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка формують із позначення додатка та порядкового номера таблиці в додатку, відокремлених крапкою, наприклад: Таблиця В.1, тобто перша таблиця додатка В.

Якщо в тексті звіту подано лише одну таблицю, її нумерують.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Слово Таблиця і її назву пишуть з великої літери. Слово Таблиця друкують праворуч, над правим верхнім кутом заголовка таблиці один раз, на інших сторінках пишуть Продовження табл.... Назви не підкреслюють.

Заголовки колонок повинні розпочинати з великих літер, підзаголовки — з малих, якщо вони складають одне речення із

заголовком, і з великих — якщо вони самостійні. Висота рядків не менше 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не вносять.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця
(номер)

Заголовок таблиці				
Головка	Заголовки граф			
	Підзаголовки граф		Підзаголовки граф	
	Горизонтальні рядки			

Боковик

(заголовки
рядків)

Додатки

Додатки слід позначати великими літерами української абетки, за винятком літер Г, І, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Посередині сторінки друкується слово ДОДАТКИ по центру (без лапок), а на наступній сторінці зверху по центру друкується Додаток А (без лапок).

Текст кожного додатка може також бути поділений на розділи і підрозділи, пронумеровані відповідно: Додаток А.1, Додаток А.2, Додаток А.2.1. і т.д.

Цитування та посилання на використані джерела

При написанні курсової роботи студент повинен посилатися на цитовану літературу, або на ту літературу, звідки взято ідеї, висновки, питання, вивченню яких присвячена робота. Можна робити посилання на структурні елементи самого дослідження. Посилатися бажано на останні видання. Використовувати праці інших авторів можна шляхом цитування, перефразовування або узагальнення.

У разі посилання на структурні елементи самої роботи зазначають відповідно номери розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, позицій переліків, рисунків, формул, рівнянь, таблиць,

додатків.

Посилаючись, треба використовувати такі вирази: у розділі 2, див. 2.1, відповідно до 2.3, (рисунок 1.3), відповідно до таблиці 2.2, (додаток В) тощо.

Посилання у тексті розміщують у квадратних дужках, наприклад [11, с. 34], де 11 – номер публікації, на яку посилається автор, у списку літератури, а через кому вказаний номер сторінки цієї публікації, на якій розміщено цитований текст.

Дозволено наводити посилання на джерела інформації у виносках. У цьому разі оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань із зазначеного номера.

У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело курсова робота вважається плагіатом та не допускається до захисту. Проте коли текст дослідження перевантажений цитатами і суцільними посиланнями, відсутні авторські міркування, робота набуває характеру компіляції.

Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками в лапках дужках: [...]. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту,

слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Перефразовування чи переказування, як правило, становить матеріал для більшої частини тексту наукової роботи. Вдаючись до цього способу, необхідно також визнати авторство ідеї за допомогою посилань на джерела. Узагальнення дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці.

Використання чужих праць допомагає підтвердити власну думку, проілюструвати власну позицію, протиставити її думці авторитетів чи продемонструвати слабкість аргументації опонентів. Проте власна думка не повинна змішуватись у тексті із цитованою.

Список використаних джерел (Додаток С)

Список використаних джерел та літератури показує джерелознавчу базу дослідження, відображає компетентність та вміння автора вести роботу з підбору і аналізу літератури, вказує, які відомості були запозичені з інших публікацій.

Формування списку використаних джерел до курсової роботи починається з моменту визначення теми курсової роботи і здійснюється за певними правилами.

Головну допомогу в пошуку необхідної літератури надають бібліотечні каталоги та картотеки. В першу чергу варто опрацювати довідково-бібліографічний апарат бібліотеки університету та наукових бібліотек міста. На сайтах провідних бібліотек України та зарубіжжя представлені електронні каталоги, які відображають їхні фонди. Робота з ними дає можливість значно розширити коло виявлених джерел з обраної теми курсової роботи.

Допомогу в пошуку літератури нададуть також довідкові видання, бібліографічні покажчики, реферативні журнали.

Не варто обмежуватися лише цитованою у тексті курсової роботи літературою. У список потрібно включати всі матеріали з обраної проблеми, які були студентом прочитані, переглянуті, проаналізовані. Бажано виявляти джерела якомога повніше, враховувати останні публікації, пам'ятаючи, що бібліографічний список до курсової роботи – це не лише підсумок вивчення проблеми, але й передумова подальших наукових досліджень.

Результатом роботи з каталогами, картотеками, довідковими, бібліографічними та реферативними виданнями повинна стати особиста алфавітна картотека, яка містить картки з бібліографічними записами видань, що мають відношення до теми.

Систематизація літератури у списку

У наукових роботах частіше використовується алфавітна побудова списку опрацьованої літератури, при якій бібліографічні описи розташовуються за алфавітом авторів чи назвами робіт (якщо автора не вказано):

- розміщення бібліографічних записів при збігу першого слова назви – за алфавітом другого слова тощо;
- розміщення праць одного автора – за алфавітом першого слова назви окремих творів;
- розміщення праць авторів з однаковими прізвищами – за алфавітом ініціалів авторів;
- при збігу прізвищ та ініціалів авторів – за алфавітом праць;
- розміщення бібліографічних записів різними мовами: спочатку за українським алфавітом чи мовами з кириличним алфавітом; потім література іноземними мовами в порядку латинського алфавіту.

Відомості про джерела нумеруються арабськими цифрами. Номер ставиться перед бібліографічним записом і відокремлюється від нього крапкою.

Сторінки списку, як і інші сторінки тексту, нумеруються. Нумерація наскрізна, продовжує нумерацію сторінок тексту.

5.ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Не пізніше ніж за 3 тижні до захисту курсову роботу подають науковому керівникові для перевірки змісту та структури, дотримання академічної доброчесності, внесення необхідних правок:

https://drive.google.com/file/d/1GiIJoZc_1itWK0sZIXO29LFbccxJz-fz/view

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника заслуговують на позитивну оцінку, рекомендують до захисту. Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають

підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускають і передають здобувачеві вищої освіти для подальшого доопрацювання.

Курсову роботу подають на кафедру у двох примірниках: перший — друкований, другий на електронному носії одним суцільним файлом (з метою внесення тексту роботи на платформу MOODLE та перевірки її тексту на плагіат). Електронна версія курсової роботи має бути ідентичною паперовій.

Термін подання чистових варіантів робіт на кафедру, а також графік їх захистів визначає кафедра психології освіти відповідно до графіка освітнього процесу.

На етапі подання на кафедру, курсові роботи підлягають перевірці на академічну доброчесність, яку здійснюють висококваліфіковані науково-педагогічні працівники, призначені завідувачем кафедри. Перевірку курсових робіт здійснюють за допомогою модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE) на етапі загальної перевірки. Реалізація процедури завантаження курсових робіт на платформі "MOODLE" відповідає алгоритму дій, визначеному у Методичних рекомендацій з перевірки наукових, навчально-методичних праць науково-педагогічних працівників, дипломних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на академічний плагіат:

<https://drive.google.com/file/d/1gTpUsOerBUAEC7oSLd9WwH1wxsjWQUM/view>.

Відповідно до п. 4. Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти в Університеті: <https://drive.google.com/file/d/1vwOb8sJzVjHpAnrAmFADtNQWYUhJny-R/view>.

Відповідальність за порушення академічної доброчесності визначена Кодексом академічної доброчесності Університету та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Університету на підставі законодавства України в галузі освіти.

Курсові роботи, які не відповідають установленим вимогам, повертаються на доопрацювання. Курсова робота, написана на тему, не узгоджену з науковим керівником, не затверджену в

установленому порядку, або самостійно видозмінену студентом, для рецензування й захисту не приймається.

Графіки захистів курсових робіт затверджує декан факультету. Захист курсових робіт проводять публічно перед комісією у складі не менше трьох викладачів кафедри, зокрема й керівника курсової роботи з дотриманням такого порядку:

- повідомлення студентом під час виступу основних результатів курсової роботи впродовж 5-7 хвилин. Тези доповіді студент готує заздалегідь. Під час свого виступу він може використовувати презентацію та інші супровідні матеріали;

- відповіді на запитання викладачів кафедри та інших присутніх;

- виступи присутніх за матеріалами захисту курсової роботи, загальнонеобговорення;

- повідомлення головою комісії результатів захисту курсових робіт та оцінок за виконані дослідження.

У разі незгоди із результатами захисту курсової роботи здобувач вищої освіти в день оголошення оцінки може звернутися до комісії, яка проводила оцінювання, із заявою. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає комісія. Якщо здобувач вищої освіти не погоджується з рішенням комісії та вважає, що мало місце порушення процедури захисту, він може подати письмову заяву декану факультету, який своїм рішенням формує комісію для розгляду питання щодо дотримання процедури. У разі підтвердження викладених у заяві здобувача вищої освіти обставин за розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) проводять новий захист з іншим складом комісії.

Видача курсових робіт студентам забороняється. За рекомендацією наукових керівників курсові роботи можуть бути направлені на конкурси студентських наукових робіт, їх основні результати можуть оприлюднюватися на щорічних загальноуніверситетських та інших науково-практичних конференціях тощо.

6. ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Конкретні умови змісту, методики й критеріїв оцінювання курсової роботи визначає викладач, ухвалює кафедра, віддзеркалює

робоча програма навчальної дисципліни, з якої заплановано виконання курсової роботи.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік.

Результати захисту курсової роботи оцінює комісія за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS.

Рейтингову оцінку за курсову роботу формують дві оцінювальні складові:

перша складова — оцінювання якості виконання роботи, оформлення її тексту та дотримання графіку її виконання;

друга складова — оцінювання якості захисту курсової роботи (ступінь володіння матеріалом, аргументованість рішень, вміння захищати свої погляди).

Загальна оцінка курсової роботи становить 100 балів і визначається як сума балів за текстовий матеріал виконаного дослідження (до 70 балів) й за захист курсової роботи в присутності членів комісії (до 30 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	дуже добре
75-81	C	добре
67-74	D	задовільно
60-66	E	достатньо
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	неприйнятно

При оцінюванні курсової роботи враховуються:

- актуальність, новизна обраної проблеми та практична значущість отриманих результатів;
- науково-теоретичний рівень змісту, теоретична обґрунтованість теми, узгодженість наукового апарату;

- чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу, його відповідність сучасному рівню розвитку психологічної науки;

- якість і глибина наукового, теоретичного, методологічного та практичного аналізу проблеми, вміння самостійно працювати з літературними джерелами, оформлювати бібліографію;

- використання адекватних меті й завданням методів дослідження, творчий підхід до аналізу психічних явищ, міра узагальнення результатів дослідницької діяльності;

- планомірний, систематичний і самостійний характер роботи студента над темою, дотримання вимог академічної доброчесності, оформлення курсової роботи, своєчасність її подання на перевірку науковому керівнику;

- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження під час захисту, правильність і повнота відповідей на запитання під час захисту.

Під час оцінювання курсової роботи науковий керівник та члени кафедри психології освіти, які входять до комісії із захисту курсових робіт, орієнтуються на розроблені критерії.

Критерії оцінювання курсової роботи

з/п	Критерії оцінювання	Рівень відповідності критерію (бали)			Максимальна кількість балів за критеріями
		Низький	Середній	Високий	
1.	Відповідність назви змісту роботи	0-3	4-7	8-10	10
2.	Обґрунтованість актуальності дослідження	0-1	2-3	4-5	5
3.	Науковість визначення об'єкта, предмета і мети дослідження	0-1	2-3	4-5	5

4.	Використання сучасних джерел для аналізу проблеми у теоретичній частині	0-3	4-7	8-10	10
5.	Дотримання наукового стилю викладу	0-3	4-7	8-10	10
6.	Змістовна відповідність теоретичної і практичної частин роботи	0-3	4-7	8-10	10
7.	Адекватність застосованих методів та методик дослідження	0-3	4-7	8-10	10
8.	Повнота висновків та рекомендацій за результатами дослідження	0-3	4-7	8-10	10
9.	Самостійність виконаного дослідження	0-1	2-3	4-5	5
10.	Завершеність виконаного дослідження	0-1	2-3	4-5	5
Всього балів до захисту					80
1.	Відповідне вимогам оформлення роботи	0-1	2-3	4-5	5
2.	Аргументованість усного захисту результатів дослідження	0-1	2-3	4-5	5

3.	Компетентність у відповідях на запитання під час захисту результатів дослідження	0-3	2-7	4-10	10
Всього балів за захист курсової роботи					20
Всього балів за виконану й захищену курсову роботу – до 100 балів					

З огляду на згадані вище критерії, курсові роботи студентів оцінюються оцінками «відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно».

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав глибокі теоретичні знання; 2) оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки; 3) сформулював свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; 4) виконав роботу грамотно, літературною українською мовою; 5) оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, впевнено відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «дуже добре» і «добре» (75-89 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав досить високі теоретичні знання; 2) оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; 3) формулює свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; 4) виконав роботу грамотно, літературною українською мовою, але допустив незначні граматичні та стилістичні помилки; 5) оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «достатньо» і «задовільно» (60-74 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав достатні теоретичні знання; 2) в основному оволодів первинними навичками дослідної роботи:

збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності; 3) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або обґрунтувати їх; 4) допускає помилки в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату, численні граматичні та стилістичні помилки; 5) оформив роботу з порушенням вимог, але подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів) ставиться в тому разі, якщо робота оформлена з суттєвими порушеннями вимог, або не подана до захисту у визначений кафедрою термін; на захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання.

Оцінка «неприйнятно» (0-34 бали) ставиться в тому разі, якщо тему курсової роботи не розкрито; відсутній критичний огляд та аналіз сучасної літератури, переважає описовість, бракує системності та глибини, обсяг використаних літературних джерел недостатній.

Оцінку за курсову роботу вносять у день захисту до екзаменаційної відомості та в залікову книжку здобувача вищої освіти. Курсові роботи і отримані за них оцінки зазначають у додатку до диплома про вищу освіту. Невчасне виконання курсової роботи вважають академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації у встановленому порядку.

Якщо за результатами захисту курсової роботи здобувач вищої освіти отримав оцінку «незадовільно», кафедра психології освіти за рекомендацією комісії, що оцінювала цю курсову роботу, як виняток, може дозволити здобувачеві вищої освіти: виконання додаткового завдання за темою курсової роботи з його наступним захистом разом із роботою; виконання в повному обсязі курсової роботи з іншої теми. Додаткове завдання формують на основі критеріїв оцінювання курсової роботи : поглиблення знань з теоретичних положень; усунення допущених помилок у розрахунках, програмному забезпеченні, графічній частині та оформленні курсової роботи; виконання додаткових розрахунків до окремих розділів роботи.

7.ОРІЄНТОВНА ПРОБЛЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Комунікативність особистості та її вплив на життєдіяльність людини.
2. Особливості художньої уяви в молодшому шкільному віці.
3. Ціннісні орієнтації особистості та їх вплив на поведінку людини.
4. Розвиток здібностей дитини дошкільного віку.
5. Сприйняття і оцінка індивідами один одного як фактор встановлення міжособистісних відносин.
6. Опосередкована пам'ять і її розвиток в молодшому шкільному віці.
7. Дослідження образного мислення в ранньому юнацькому віці.
8. Вивчення особливостей творчого мислення студентів-психологів.
9. Розвиток творчого мислення у дітей молодшого шкільного віку.
10. Розвиток мислення у дітей дошкільного віку.
11. Розвиток уваги у дошкільників методами арттерапії.
12. Розвиток творчої уяви у дітей дошкільного віку.
13. Розвиток мовлення у дітей молодшого шкільного віку.
14. Особливості пізнавальних інтересів сучасної молоді.
15. Гендерно-психологічні особливості ціннісних орієнтацій здобувачів вищої освіти.
16. Життєві цінності сучасної студентської молоді.
17. Розвиток логічної пам'яті у дітей молодшого підліткового віку.
18. Проблема тривожності у дітей молодшого шкільного віку.
19. Проблема агресивності у дітей підліткового віку.
20. Формування вольових якостей особистості.
21. Розвиток комунікативних здібностей у дітей підліткового віку.
22. Розвиток емпатійності у осіб юнацького віку.
23. Особливості навчальної мотивації у студентів початкових курсів.
24. Формування стресостійкості в осіб юнацького віку.
25. Психологічні особливості емоційного вигорання вчителів.
26. Психологічні особливості міжособистісних конфліктів у підлітковому віці.
27. Формування самооцінки в осіб юнацького віку.
28. Формування критичного мислення в осіб юнацького віку.

29. Розвиток творчих здібностей у дітей підліткового віку.
30. Формування соціальних настанов у осіб юнацького віку.
31. Проблема тривожності в осіб юнацького віку.
32. Особливості динаміки обсягу короткочасної пам'яті в студентському віці.
33. Динаміка вибірковості уваги спортсменів командних видів спорту.
34. Розвиток когнітивних процесів методами психологічного тренінгу.
35. Динаміка аналітичності мислення здобувачів вищої освіти.
36. Динаміка рефлексивності мислення здобувачів вищої освіти.
37. Гендерні відмінності здатності до творчого мислення в юнацькому віці.
38. Особливості асертивності здобувачів освіти з різним рівнем академічної успішності.
39. Особливості соціально-психологічної адаптації здобувачів освіти першого курсу до навчання у закладі вищої освіти.
40. Особливості локусу контролю у здобувачів вищої освіти та його вплив на академічну успішність.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Галян І.М. Психодіагностика : навч. посіб. Київ : Академвадав, 2014. 464 с.
3. Губа Н. О., Шевченко Н. Ф. Курсова робота з психології: метод.реком. Запоріжжя: Інтерпрінт, 2011. 45 с.
4. Калюжна Є. М. Методика та організація наукових досліджень: навч.посіб. Запоріжжя: Акцент, 2015. 152 с.
5. Клименко М. О., Петрук В. Г., Мокін В. Б., Вознюк Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Херсон: ОЛДІ- ПЛЮС, 2012. 474с.
6. Климчук В.О. Математичні методи у психології : Навчальний посібник для студентів психологічних спеціальностей. Київ : Освіта України, 2009. 288 с.

7. Комар Ю.М., Попов О.І., Комар В.Ю. Основи наукових досліджень. Навч. посібник. К: Видавництво Ліра-К. 2018. 182 с.
8. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика : навч. пос. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2015. 424 с.
9. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт (проектів) у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка: URL:https://drive.google.com/file/d/1XZxZA_gVFQgGfKzx2LAHzMLE_gw9SoNjU/view
10. Методичні рекомендації до написання курсових кваліфікаційних робіт/ уклад.: Л.І.Телецька, І.М.Янковська. Київ: НПУ Драгоманова, 2011. URL: <https://ua.kursoviks.com.ua/metodichki>
11. Методичні рекомендації до підготовки та захисту дипломних робіт бакалавра зі спеціальності 053 «Психологія» /за заг. ред. Г.А.Пріба. Київ: ПІК ДСЗУ, 2019. 46 с.
12. Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних, кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція) URL:<https://drive.google.com/file/d/1-7j13UaRr8EO9TN95FkegcmpECfJSn2/view>
13. Панчук Н.П. Кваліфікаційна робота з практичної психології: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 48 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6689>
14. Руденко В.М., Руденко Н.М. Математичні методи в психології : підручник. Київ : Академвидав, 2009. 384 с.
15. Технологія наукових досліджень (схеми та приклади): навч. посіб. /укл. М.С.Дороніна. Харів: ВД «ІНЖЕК», 2005. 64 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана
Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра психології освіти

Курсова робота з теми:

ДИНАМІКА ТВОРЧОЇ УЯВИ В СТУДЕНТСЬКОМУ ВІЦІ

Здобувача вищої освіти
Psp1–B19 групи,

Прізвище, Ім'я, По-батькові

Науковий керівник: Дорофей С.В.,
кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри
психології освіти

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

Кам'янець-Подільський – 2023

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	5
1.1 Підходи до визначення понять «гармонійні» та «дисгармонійні» відносини у контексті соціальної ситуації розвитку підлітка.....	10
1.2 Структура соціальних відносин у середовищі підлітків та чинники їх порушення.....	15
Висновки до першого розділу	19
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	20
2.1. Методи, методика і процедура дослідження	20
2.2. Результати дослідження та їх інтерпретація	25
Висновки до другого розділу.....	29
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	35

Додаток С

Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015

ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=1806

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Книги Дорожкін В. Р. Явище альтруїзму: монографія. Київ:Фенікс, 2016. 320 с. Пріб Г. А. Соціальна психіатрія і наркологія: навч. посіб. Київ: ІПК ДСЗУ, 2016. 255 с.
Два автори	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2005. 308 с. Пріб Г. А., Ортікова Н. В. Практичний poradник для фахівців державної служби зайнятості у роботі з демобілізованими учасниками антитерористичної операції, операції об'єднаних сил і внутрішньо переміщеними особами: соціально-психологічний аспект. Київ: ІПК ДСЗУ, 2018. 21 с.
Три автори	Лазорко О., Вірна Ж., Акімова Л. Психологія професійної безпеки: технології конструктивного самозбереження особистості: кол. моногр. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 588 с. Новікова О. Ф., Амоша О. І, Антонюк В. П. Внутрішньо переміщені особи: від подолання перешкод до стратегії успіху: монографія. Київ, 2016. 448 с.

Чотири автори	Професії майбутнього для України: наук.-практ. розробка/ Капченко Л. М., Савченко Н. В., Літвінчук Л. Й., Грамма О.В., Київ: ІПК ДСЗУ, 2017. 47 с. Професіографічне забезпечення орієнтації безробітних громадян на професійне навчання: наук.-метод. реком. /Тарасюк С. О. та ін. Київ: ІПК ДСЗУ, 2013. 402 с.
П'ять і більше авторів	Психологічний інструментарій для фахівців служби зайнятості: методичні рекомендації / за заг. ред. Г.А.Пріба; автор.-упоряд.: В.Р.Дорожкін, Я.Ц.Зелінська, Є.М.Калюжна, Л.І.Матвієнко, Г.А.Пріб, Г.В.Циганенко. Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 150 с.
	Екологія: навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003 174 с.
Колективний автор	Методичні рекомендації до підготовки та захисту дипломних робіт магістра зі спеціальності 053 «Психологія» / за заг. ред. Г. А. Пріба. Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 42 с. Технологія профорієнтаційної роботи з безробітними, які тривалий час перебувають на обліку в державній службі зайнятості: колективна монографія / за заг. ред. С.О.Тарасюк. Київ: ІПК ДСЗУ, 2011. 312 с.
Багатотомне видання	Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально- економічної нестабільності: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. 28 жовт. 2014 р., м. Київ: у 2 ч. / уклад.: Л. М. Капченко, С. О. Тарасюк, Л. Г. Авдєєв та ін. Київ: ІПК ДСЗУ, 2014. Ч. 1. 218 с. Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть: у 4 т. /гол ред. В. В. Моргун. Київ: Логос, 2001. Т. 2. 636 с.

За редакцією	Методичні рекомендації до підготовки та захисту дипломних робіт бакалавра зі спеціальності 053 «Психологія» / за заг. ред. Г.А.Пріба. Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 45 с.
	Частина видання
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> /ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Prib G. A. A Comparison of Outcomes and Costs in Three Modalities of Opioid Dependence Treatment in Ukraine: NIDA International Forum, June 12-15, 2015. Phoenix, Arizona. P. 29-30. Калюжна Є. М., Подмазко О. В. Соціально психологічні задоволеності шлюбом. <i>Сучасний рух науки: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. інтер.-конф.</i> 6-7 черв. 2019 р., Дніпро, 2019. С. 698-700.
Статті з періодичних видань	Пріб Г. А. Вплив соціальної дезадаптації в ситуації безробіття на формування девіантної поведінки. <i>Український вісник психоневрології.</i> 2015. Т. 23. Вип. 3. С. 160-161. Prib H., Gromova Z. Resistance to organizational change as a facet of psychological resistance of an individual. <i>Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment.</i> 2019. V. 7. № 4. С. 1-9. Омельчук В. А., Калюжна Є. М., Омельчук В. В. Прийняття рішення особистістю: філософсько-психологічний і правовий аспект. <i>Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Запорізького нац. ун-ту та Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.</i> Запоріжжя: ЗНУ, 2018. № 2 (14). С. 89-96.

	Електронні ресурси
Книги	<p>Варій М. Й. Загальна психологія: підручник. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: «Центр учбової літератури», 2007. 968 с. URL: http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html</p> <p>Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: МАУП, 2000. 256 с. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/875/Maksimenko S.D. -Zagal%27na_psihologiya.pdf</p>
Законодавчі документи	<p>Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» // від 19.12.2017 № 2249-VIII (2249-19) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 21, ст. 252 / (із змінами і доповненнями). URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12 (дата звернення: 10.11.2018).</p> <p>Конвенція про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів № 159, ратифікована Законом України від 6 березня 2003 р. № 624-IV. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_065 (дата звернення: 01.10.2019).</p>
Періодичні видання	<p>Калюжна Є. М. Я-концепція як ресурс досягнення цілісності зрілості особистості. <i>Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія</i>. Харків: ХНПУ, 2014. Вип. 48. С. 102-112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psykhol_2014_48_14</p>
Сторінки з веб сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя: веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>

	Інші документи
Законодавчі і нормативні документи	Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків: Право, 2016. 82 с. Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних: наказ МОН України від 2 серп. 2017 р. № 1110. Вища школа. 2017. № 7. С. 106-107.
Стандарти	ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
Патенти	Комбайн рослинозбиральний: пат. 77937 Україна: МПКА01D 41/02, A01D 41/04, A01D 45/02. № а 2011 09738; заявл. 05.08.2011; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.
Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного прес-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516; заявл. 22.01.87; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферат и дисертацій	Ткалич М. Г. Психологія гендерної взаємодії персоналу організацій: дис д-ра психол. наук: 19.00.10 / Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ, 2016. 500 с. Ткалич М. Г. Психологія гендерної взаємодії персоналу організацій: автореф. дис. ... д-ра. психол. наук: 19.00.10. Київ, 2016. 44 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Практична психологія спеціальності 053 Психологія галузі
знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Підписано до друку 04.04.2023. Формат 60x84 1/16
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 30,0.

ТОВ «КНТ» Тел.(099) 555-19-80
E-mail:knt2012@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 581 від 03.08.2001 р.